

Nr 15

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av motioner angående reglerna för tilläggsjukpenning vid havandeskap.

Utskottet har i ett sammanhang behandlat följande två motioner, nämligen

1) motionen 1971:721 av herrar *Romanus* och *Ahlmark*, i vilken hemställts "att riksdagen beslutar om utsträckt rätt till havandeskapsledighet och tilläggsjukpenning för mödrar, vilkas barn vistas på sjukhus, på det sätt som anges i motionen, samt att vederbörande utskott utarbetar erforderlig lagtext."

2) motionen 1971:723 av herr *Romanus m. fl.*, i vilken hemställts "att riksdagen beslutar om följande ändring av 3 kap. 13 § lagen om allmän försäkring:

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Även om — — — — — 1 kap 4 §.

Sjukpenningen utgår tidigast från och med den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för nedkomsten och senast från och med förlossningsdagen. Sjukpenningen utgår endast för dag då kvinnan avhåller sig från förvärvsarbete och längst till etthundra-åttionde dagen efter förlossningen eller efter den tidigare dag då sjukpenningen började utgå. *Rätten till fortsatt sjukpenning upphör, om kvinnan under nämnda tid utför förvärvsarbete under mer än trettio dagar. Därvid medräknas ej dag då barnet åtnjuter sjukhusvård.*

Från och med den trettionde dagen efter förlossningsdagen utgår sjukpenning endast om kvinnan har eller på grund av sjukdom är förhindrad att hava barnet i sin vård.

Sjukpenning för — — — — — annat föranleda.

Till sjukpenning — — — — — ej barntillägg."

Sjukpenningen utgår tidigast från och med den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för nedkomsten och senast från och med förlossningsdagen. Sjukpenningen utgår endast för dag då kvinnan avhåller sig från förvärvsarbete och längst till etthundra-åttionde dagen efter förlossningen eller efter den tidigare dag då sjukpenningen började utgå.

Från och med den trettionde dagen efter förlossningsdagen utgår sjukpenning endast om kvinnan har eller på grund av sjukdom är förhindrad att hava barnet i sin vård.

Gällande bestämmelser

Kvinnlig försäkrad, som är inskriven hos allmän försäkringskassa eller skulle ha varit inskriven om hon fyllt 16 år, har enligt lagen om allmän försäkring vid barnsbörd rätt till *moderskapspenning*. Denna utgör 1 080 kr. Vid flerbörd tillkommer 540 kr. för varje barn utöver ett. Av moderskapspenningen kan den försäkrade lyfta 300 kr. före nedkomsten, dock tidigast 120 dagar före den beräknade tiden härför. Om en kvinna, som har rätt till moderskapspenning, skulle vara sjuk, är hon avstängd från rätt till grundsjukpenning fr. o. m. förlossningsdagen t. o. m. tjugonionde dagen därefter.

Därest en kvinnlig försäkrad i anledning av barnsbörd avhåller sig från förvärsarbete, har hon enligt 3 kap. 13 § lagen om allmän försäkring rätt till *tillägssjukpenning*, även om sjukdom inte föreligger. En förutsättning är dock att hon omedelbart före nedkomsten eller den beräknade tidpunkten därför under minst 270 dagar i följd varit placerad i sjukpenningklass nr 3 eller högre, dvs. haft minst 2 600 kr. i arbetsinkomst, eller skulle ha varit placerad i sådan sjukpenningklass, om hon fyllt 16 år. Sjukpenningen utgår tidigast fr. o. m. den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för nedkomsten och senast fr. o. m. förlossningsdagen. Sjukpenningen utgår under högst 180 dagar, dock endast för dag då kvinnan avhåller sig från förvärsarbete. Därest kvinnan under 180-dagarsperioden utför förvärsarbete under *mer än 30 dagar*, förlorar hon rätten till fortsatt sjukpenning. Därvid medräknas ej dag, då barnet åtnjuter sjukhusvård. Fr. o. m. den trettionde dagen efter förlossningsdagen utgår tillägssjukpenningen endast under förutsättning att kvinnan har eller på grund av sjukdom är förhindrad att ha barnet i sin vard. Barntillägg utgår ej till sjukpenning vid barnsbörd.

Motionerna

I motionen 1971:721 framhålls att syftet med tillägssjukpenningen under havandeskapsledighet är – framför allt under den senare delen av ledigheten – att ge modern ekonomisk möjlighet att avstå från förvärsarbete för att vara tillsammans med barnet. Med hänsyn därtill vore det enligt motionärerna rimligt att den moder, vars barn måste vistas på sjukhus efter förlossning, fick möjlighet att ”skjuta upp” havandeskapsledigheten tills barnet kan komma hem. Rätten till ledighet och tillägssjukpenning borde alltså enligt motionärerna gälla under totalt sex månader, även om modern förvärsarbetar under den tid då barnet är på sjukhus.

I motionen 1971:723 kritiserar den av 1969 års riksdag beslutade lagändringen, att modern får förvärsarbete högst 30 dagar utan att förlora rätten till fortsatt tillägssjukpenning. Motionärerna ansluter sig i allt väsentligt till vad Landsorganisationen (LO) anförde i sitt remissyttrande över det förslag som låg till grund för lagändringen. Organisationen ansåg, att kvinnan skulle få arbeta obegränsat antal dagar utan att gå miste om sjukpenning för återstoden av de 180 dagar, som havandeskaps-

ledigheten omfattar. Syftet med lagstiftningen bör enligt motionärerna vara att genom tilläggssjukpenning ge kvinnan *möjlighet* att vara hemma i sex månader, inte att genom ekonomiska påtryckningsmedel göra det oförmånligt för henne att förvärvsarbeta under denna period så länge hon önskar. Motionärerna vill därför att regeln slopas.

Tidigare behandling

Regeln att *förlossningsdagen* utgör *sista dag* som utgångspunkt för beräkning av 180-dagarsperioden infördes genom 1954 års lag om moderskapshjälp och överfördes oförändrad i lagen om allmän försäkring (AFL). Efter dess tillkomst har regeln inte varit föremål för uppmärksamhet inom riksdagen.

I propositionen med förslag till lag om moderskapshjälp (prop. 1954:144) erinrade departementschefen bl. a. om den av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1952 antagna konventionen nr 103 om skydd vid havandeskap och barnsbörd. Enligt denna konvention skulle kvinnor, på vilka konventionen var tillämplig, ha rätt till kontant ersättning under havandeskapsledighet, som skulle avse minst tolv veckor och innefatta en obligatorisk ledighetsperiod efter nedkomsten om minst sex veckor. Departementschefen pekade även på den bestämmelse i arbetarskyddslagen (§ 35), som förbjuder kvinna att arbeta i vissa yrken under de sex första veckorna efter förlossningen. Med hänvisning härtill tillstyrkte departementschefen på nu ifrågavarande punkt det utredningsförslag, som låg till grund för propositionen.

Den nu gällande regeln, som medger kvinnan rätt att *förvärvsarbeta högst trettio dagar* under 180-dagarsperioden, utan att förlora rätten till fortsatt sjukpenning, infördes genom en år 1969 beslutad lagändring. Dessförinnan gällde som förutsättning för rätten till sjukpenning vid barnsbörd att kvinnan helt avhöll sig från förvärvsarbete under den tid då sjukpenning skulle utgå.

Den förut gällande regeln var hämtad från 7 § lagen om moderskapshjälp. I propositionen erinrade departementschefen om den bestämmelse i arbetarskyddslagen, som tillförsäkrar kvinnan sex veckors ledighet omedelbart före den väntade nedkomsten och som förbjuder henne att arbeta i vissa yrken under de sex första veckorna efter förlossningen. Departementschefen framhöll, att syftet med tilläggssjukpenningen sammanföll med tanken bakom nyssnämnda bestämmelse, nämligen att kvinnan för sin egen och för barnets skull skall få en tids vila från sitt dagliga arbete utom hemmet, och han ansåg det mindre välbetänkt, att genom dispensmöjlighet från det för rätten till sjukpenning uppställda kravet på fullständig avhållsamhet från förvärvsarbete göra avkall på detta gemensamma syfte.

Vid 1965 års riksdag aktualiserades frågan om en uppmjukning av den nu förevarande regeln genom ett par motioner, vari hemställdes om utredning av frågan om möjligheterna att medge förvärvsarbete i begränsad utsträckning i samband med barnsbörd utan att kvinnan därvid

förlorar tillägssjukpenningen. *Andra lagutskottet* hemställde i sitt av riksdagen godtagna *utlåtande nr 37*, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla att motionerna överlämnades till 1961 års sjukförsäkringsutredning. Utskottet underströk vikten av de skyddssynpunkter, som anlades då ifrågavarande regler om tillägssjukpenning infördes. Ledigheten i samband med barnsbörd borde alltså enligt utskottet i princip vara sammanhängande. Utskottet fann det emellertid befogat att undersöka, om man kunde tillåta en uppmjukning av den dittills gällande regeln, varvid utskottet syftade på sådana fall som gällde enstaka, kortare avbrott i ledigheten, t. ex. för att tillgodose tillfälliga behov av arbetskraft.

Familjepolitiska kommittén, som fick i uppdrag att utreda frågan, föreslog att ifrågavarande regel skulle mjukas upp på det sätt som nu gäller. I propositionen med förslag till lagändringen (prop. 1969:37) anförde departementschefen bl. a.

Havandeskap och förlossning innebär för en kvinna avsevärd omställning av såväl fysisk som psykisk art. Under tiden därefter medför amningen och skötseln av barnet betydande påfrestningar. För barnet betraktas det som en fördel om modern själv svarar för vården under den första tiden av dess levnad. Det har därför ansetts vara av stort värde att modern i samband med barnsbörd får en tids ledighet från arbete utom hemmet. Detta återspeglas i lagregler som garanterar kvinnan rätt till ledighet i samband med nedkomst.

Tillägssjukpenningen i anledning av barnsbörd ger kvinnan ekonomiska möjligheter att utnyttja rätten till ledighet. Detta sker genom att tillägssjukpenningen ersätter inkomstbortfall på grund av bortovaro från förvärvsarbete i samband med havandeskap och barnsbörd. — —

Om man betraktar de båda andra alternativ som kommittén diskuterat kan det naturligtvis från vissa synpunkter te sig tilltalande att helt slopa nuvarande avbrottsregel. Kvinnan skulle under 180-dagarsperioden kunna få tillägssjukpenning för varje dag hon avhåller sig från förvärvsarbete men vara utesluten från förmånen endast för dag då hon haft förvärvsarbete. Kvinnan utsätts då inte för något ekonomiskt tryck att ta ut ledigheten i ett sammanhang. I stället får hon möjlighet att bestämma om avbrott i ledigheten utifrån sina egna personliga önskemål.

Obegränsade avbrottsmöjligheter innebär emellertid också att man låter de skydds- och vårdhänsyn, som motiverat förmånen av tillägssjukpenning vid barnsbörd och sojn legat bakom dess utformning, helt träda i bakgrunden. Enligt min mening bör en sådan utveckling inte eftersträvas. Som kommittén framhåller är det fortfarande från såväl den enskildes som samhällets synpunkt av stort värde att ledigheten tas ut sammanhängande. Om möjligt bör det då finnas ett effektivt medel att uppmuntra och påverka kvinnan att ta ut ledighet på sådant sätt. Något annat medel än att inom moderskapsförsäkringen reglera möjligheterna till ledighetsavbrott synes därvid inte kunna komma i fråga. Bestämmelser inom arbetarskyddslagstiftningens ram skulle uppenbarligen bli föga smidiga om de skulle kunna fylla kravet på effektivitet.

— — — — —

Oavsett hur man värderar de för- och nackdelar som är förenade med detta alternativ är emellertid ett avgörande skäl mot att nu gå på denna lösning att man — som kommittén framhållit — skulle kunna föregripa

kommitténs behandling av frågan om ett eventuellt vårdbidrag. En lösning enligt detta alternativ skulle dessutom gå längre än vad riksdagen uppenbarligen åsyftat i de framställningar som legat till grund för kommitténs uppdrag på den nu aktuella punkten. Mot bakgrund av det anförda kan jag inte förorda en sådan lösning.

De skedda övervägandena leder följaktligen till att den metod kommittén förordat kommer i blickpunkten. Inte heller detta alternativ är invändningsfritt. Också en begränsad eftergift i kravet på sammanhängande ledighet minskar lagstiftningens effektivitet när det gäller att bevaka de grundläggande skydds- och vårdhänsynen. Fastläggs en bestämd gräns för möjligheterna till avbrott kan detta också tänkas föra med sig nackdelar av samma slag som visat sig förbundna med nuvarande ordning. Varje avsteg från kravet på total avhållsamhet från förvärsarbete torde vidare medföra visst administrativt merarbete. Fördelen med alternativet är emellertid att detta kan utformas så att stelheten i den nuvarande regeln mjukas upp väsentligt samtidigt som lagstiftningen alltjämt vilar på principen om sammanhängande ledighet. Dessutom blir de administrativa svårigheterna begränsade. Jag bedömer det således möjligt att nå en godtagbar lösning efter den linje kommittén valt. — — —

När det gäller att fastställa det tillåtna antalet avbrottsdagar får en avvägning ske mellan skilda synpunkter. Skydds- och vårdintressena kräver att ledigheten i regel inte splittras upp av ett stort antal avbrott eller avbrott som sträcker sig över långa perioder. Samtidigt måste emellertid beaktas att önskemålen och behoven när det gäller ledighetsavbrott kan variera betydligt bland kvinnorna. Ett tillgodoseende så långt möjligt även av dem som vill ha större avbrottsmöjligheter minskar risken för att kvinnorna kommer i konflikt med begränsningsregeln. Mot bakgrund av det anförda bör kommitténs förslag att bestämma antalet möjliga avbrottsdagar till trettio kunna godtas.

I anledning av propositionen väcktes motioner, vari framställdes bl. a. samma yrkande som det nu förevarande.

Andra lagutskottet behandlade propositionen och motionsyrkandena i *utlåtandet 1969:40*, som godkändes av riksdagen. Utskottet anförde bl. a.

Framför allt vill utskottet understryka att syftet med reglerna om tillägssjukpenning vid barnsörd är att ge kvinnan möjlighet till vila och återhämtning i samband med den fysiska och psykiska påfrestning, som graviditeten och nedkomsten medför samt att ge henne möjlighet att till gagn för barnet svara för vården av detta under den första tiden. Dessa skydds- och vårdsynpunkter, som enligt utskottets bedömning alltjämt måste tilläggas väsentlig betydelse, låter sig inte i tillräcklig grad förena med ett system där det utan några konsekvenser i försäkringshänseende överlåtes åt kvinnan själv att bestämma i vilken omfattning hon skall utnyttja ledigheten. En fortsatt regel, som föreskriver förlust av rätt till tillägssjukpenning och därigenom uppmuntrar och påverkar kvinnan att ta en sammanhängande ledighet i samband med barnsörden, bör alltjämt finnas. Å andra sidan bör regeln inte utformas så snävt som den gällande utan ge kvinnan möjlighet att åta sig förvärsarbete under ett mindre antal dagar. Propositionens förslag om 30 dagar finner utskottet utgöra en lämplig avvägning.

Även vid *1970 års riksdag* väcktes motioner med samma yrkande som det nu behandlade. Motionerna avslogs av riksdagen med hänvisning till *1969 års ställningslagande* i frågan.

Utskottet

Tilläggsjukpenning i samband med barnsbörd utgår till kvinna under en period av högst 180 dagar. Sjukpenningen får tas ut tidigast fr. o. m. sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för nedkomsten och senast fr. o. m. förlossningsdagen. Kvinnan är berättigad till sjukpenning endast för dag, då hon avhåller sig från förvärvsarbete. Sedan den 1 juli 1969 gäller att om hon under 180-dagarsperioden utför förvärvsarbete under mer än 30 dagar upphör rätten till fortsatt sjukpenning under resten av perioden. Före den angivna tidpunkten gällde att förvärvsarbete redan under en dag medförde förlust av rätt till fortsatt sjukpenning.

Enligt motionen 1971:721 bör kvinnan i de fall, då barnet på grund av förlossningsskada eller av annat skäl måste vårdas på sjukhus efter födseln, ha rätt att skjuta upp havandeskapsledigheten tills barnet kan komma hem. Eftersom syftet med tilläggsjukpenningen bl. a. är att ge modern ekonomisk möjlighet att kunna avstå från förvärvsarbete för att ta hand om sitt barn, bör enligt motionärerna rätten till tilläggsjukpenning i dessa fall utsträckas till att gälla under totalt sex månader, även om modern förvärvsarbetar under tid då barnet är på sjukhus.

Motionen 1971:723 tar upp regeln att kvinnan får förvärvsarbete högst 30 dagar under 180-dagarsperioden utan att förlora rätten till fortsatt sjukpenning under resten av perioden. Motionärerna hävdar att det bör vara kvinnans sak att själv få avgöra hur många dagar hon vill förvärvsarbeta under perioden. Lagstiftningens syfte bör enligt motionärerna vara att genom tilläggsjukpenning ge kvinnan *möjlighet* att vara hemma sex månader, inte att genom ekonomiska påtryckningar göra det oförmånligt för henne att förvärvsarbeta under denna period så länge hon vill. 30-dagarsregeln föreslås därför slopad.

Utskottet vill inledningsvis erinra om det dubbla syftet bakom reglerna om tilläggsjukpenning vid havandeskapsledighet, nämligen *dels* att ge kvinnan tillfälle till vila och återhämtning i samband med den påfrestning, som graviditeten och nedkomsten medför, *dels* att ge henne möjlighet att för barnets bästa svara för vården av detta under den första tiden av dess levnad. Det bör också framhållas att den tidsperiod om 180 dagar, som sjukpenningrätten avser, överensstämmer med den regel i 1945 års lag om förbud mot arbetstgares avskedande i anledning av äktenskap eller havandeskap enligt vilken en kvinna med minst ett års anställning hos samme arbetsgivare har rätt till sex månaders ledighet i samband med nedkomst.

Vad först gäller yrkandet i *motionen 1971:721* vill utskottet till en början konstatera, att den nuvarande bestämmelsen om förlossningsdagen som den senaste dag från vilken 180-dagarsperioden får beräknas ursprungligen infördes genom 1954 års lag om moderskapshjälp. Av propositionen i ämnet framgår, att man på denna punkt ville åstadkomma en samordning med bl. a. den regel i arbetarskyddslagen som förbjuder en kvinna att arbeta i vissa yrken under de sex första veckorna efter förlossningen.

Ett bifall till motionen, vari förutsättes att modern förvärvsarbetar fram till dess barnet kommer hem från sjukhuset, skulle medföra att det ena av de båda syftena med rätten till tilläggssjukpenning, nämligen vårdsynpunkten, blev ensidigt tillgodosett på bekostnad av det andra, moderns möjlighet till vila och återhämtning. Detta kan enligt utskottet inte accepteras. Eftersom ett uppskov med havandeskapsledighet under obegränsad tid inte gärna kan komma i fråga, skulle en ändring av reglerna på förevarande punkt dessutom medföra svårmotiverade tröskeeffekter. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

Samma yrkande som nu framställs i *motionen 1971:723* har riksdagen på hemställan av andra lagutskottet avslagit såväl år 1969 som år 1970. I sina av riksdagen godkända utlåtanden hänvisade utskottet till de ovan återgivna syftena med reglerna om tilläggssjukpenning vid havandeskap. Utskottet framhöll, att dessa skydds- och vårdsynpunkter, som alltjämt måste tilläggas väsentlig betydelse, inte i tillräcklig grad lät sig förena med ett system där det överläts åt kvinnan själv att utan några konsekvenser i försäkringshänseende bestämma i vilken omfattning hon skulle utnyttja ledigheten. Utskottet, som fann att kvinnan borde ges möjlighet att under 180-dagarsperioden förvärvsarbete ett mindre antal dagar, ansåg att 30 dagar utgjorde en lämplig avvägning.

Utskottet ansluter sig till den ståndpunkt i frågan, som riksdagen sålunda intagit de senaste två åren, och vill dessutom tillägga, att ett bifall till motionärernas förslag skulle kunna föregripa familjepolitiska kommitténs behandling av frågan om ett eventuellt vårdbidrag. Utskottet avstyrker därför motionen.

Utskottet hemställer

- A. att motionen 1971:721 inte föranleder någon riksdagens åtgärd;
- B. att motionen 1971:723 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 30 mars 1971

På socialförsäkringsutskottets vägnar
ERIC CARLSSON

Närvarande: herrar Carlsson i Vikmanshyttan (c), Lundberg (s), Jonsson i Mora (fp), Fredriksson (s), Ringaby (m), fröken Sandell (s), herr Karlsson i Ronneby (s), fru Håvik (s), herrar Björck i Nässjö (m), Nordberg (s), fröken Pehrsson (c)*, herrar Hermansson i Malmberget (vpk)*, Marcusson (s), Andersson i Nybro (c) och fröken Bergström (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

1) vid *utskottets hemställan under A.* av herr *Jonsson* i Mora och fröken *Bergström* (båda fp), som ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande, som börjar på s. 6 med

orden "Utskottet vill" och slutar med orden "utskottet motionen"; bort ersättas med text av följande lydelse:

"Utskottet vill — — — (lika med utskottet) — — — dess levnad. I anledning av motionen 1971:721 får utskottet till en början konstatera att med nuvarande bestämmelser kan det sista av dessa båda syften, vårdsynpunkten, inte bli tillgodosett i de fall då barnet, kanske under en längre tid, måste vistas på sjukhus efter födelsen. Barnets sjukhusvistelse kan vara så långvarig, att barnet kommer hem först nära utgången av den sjukpenningberättigade perioden om 180 dagar eller t. o. m. efter denna periods utgång. Moderns möjlighet att, med utnyttjande av det ekonomiska stöd som sjukpenningen innebär, stanna hemma för att ta hand om barnet inskränker sig då till kanske ett par dagar och kan i vissa situationer helt bortfalla. Ett bifall till motionen skulle däremot medföra att modern får ekonomisk möjlighet att under viss tid själv ta vård om barnet efter en sådan sjukhusvistelse.

Ett uppskov med havandeskapsledigheten enligt motionärernas förslag leder till att sjukpenning i nu åsyftade fall skulle kunna utgå även efter den första tiden av barnets levnad, dvs. den tid om cirka sex månader i samband med förlossningen som ansågs vara den väsentliga då den ifrågavarande förmånen infördes. Enligt utskottets mening kan emellertid i dessa fall den närmaste tiden efter sjukhusvistelse jämföras med den första tiden av levnaden för friska barn. I detta sammanhang vill utskottet även erinra om att riksdagen tidigare (se bl. a. 2LU 1969:13) ställt sig positiv till att adoptivföräldrar i samband med adoption får ett ekonomiskt stöd av ungefär samma storleksordning som inom den allmänna försäkringen utgår i samband med barnsbörd.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att en lagändring bör komma till stånd i enlighet med motionärernas förslag. Den utredning i detta syfte, som kan erfordras, torde inte behöva bli omfattande. Utskottet utgår därför ifrån att förslag till lagändringen föreläggs riksdagen inom relativt snar framtid. Vad utskottet sålunda anfört bör bringas till Kungl. Maj:ts kännedom."

dels ock att utskottet under A. bort hemställa

1. att riksdagen i anledning av motionen 1971:721 i skrivelse till Kungl. Maj:it begär skyndsamt utredning och förslag till lagändring i enlighet med vad utskottet anfört; samt
2. att motionen 1971:721, i den mån den inte kan anses besvarad genom vad utskottet hemställt under 1, inte föranleder någon riksdagens åtgärd."

2) vid *utskottets hemställan under B.* av herrar *Jonsson* i Mora (fp), *Ringaby* (m), *Björck* i Nässjö (m) och fröken *Bergström* (fp), som ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande, som börjar på s. 7 med orden "Samma yrkande" och slutar med orden "därför motionen"; bort ersättas med text av följande lydelse:

"Utskottet finner att de skäl, som motionärerna anför för en

ytterligare uppmjukning av reglerna för tilläggssjukpenning under havandeskapsledighet, är hållbara. Lagstiftningens syfte bör vara att genom rätt till ledighet och tilläggssjukpenning *möjliggöra* för kvinnan att avstå från förvärsarbete under 180 dagar. Avgörandet, i hur stor utsträckning denna möjlighet skall utnyttjas, bör ligga hos kvinnan. Samhället bör inte ingripa styrande genom att dra in tilläggssjukpenningen för återstoden av havandeskapsledigheten för den kvinna, som förvärsarbetat viss tid. Det finns inte anledning att befara att en sådan valfrihet skulle missbrukas från mödrarnas sida till förfång för barnets bästa.

När det gäller risken för påtryckningar mot mödrarna från arbetsgivarna, hänvisar utskottet till vad som anförts i LO:s remissyttrande i samband med lagändringen 1969. LO anser inte att risken blir större vid en uppmjukning av lagen.

Utskottet vill också påpeka, att nuvarande lagstiftning i vissa fall kan få en effekt rakt motsatt den avsedda. En kvinna som börjat förvärsarbete någon gång under de första månaderna efter barnets födelse, men som t. ex. på grund av arbetets påfrestningar inte anser sig kunna fortsätta och därför vill utnyttja återstoden av ledigheten, kan finna att ekonomiska skäl tvingar henne att fortsätta förvärsarbetet, därför att hon gått miste om rätten till tilläggssjukpenning.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att sådan ändring bör vidtas i lagen om allmän försäkring att kvinna medges rätt till obegränsat avbrott i havandeskapsledighet utan att rätten till tilläggssjukpenning skall gå förlorad för återstående ledighetstid.”

dels ock att utskottet under B. bort hemställa,

”att riksdagen med bifall till motionen 1971:723 för sin del mätte antaga följande

Förslag till

Lag om ändring i 3 kap. 13 § lagen (1962:381) om allmän försäkring

Häri genom förordnas att 3 kap. 13 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 KAP.

13 §

Även om — — — — — 1 kap. 4 §.

Sjukpenningen utgår tidigast från och med den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för nedkomsten och senast från och med förlossningsdagen. Sjukpenningen utgår endast för dag då kvinnan avhåller sig från förvärsarbete och längst till etthundra-åttionde dagen efter förlossnings-

Sjukpenningen utgår tidigast från och med den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för nedkomsten och senast från och med förlossningsdagen. Sjukpenningen utgår endast för dag då kvinnan avhåller sig från förvärsarbete och längst till etthundra-åttionde dagen efter förlossnings-

(Nuvarande lydelse)

dagen eller efter den tidigare dag då sjukpenningen började utgå. Rätten till fortsatt sjukpenning upphör, om kvinnan under nämnda tid utför förvärvsarbete under mer än trettio dagar. Därvid medräknas ej dag då barnet åtnjuter sjukhusvård.

Från och med den trettionde dagen efter förlossningsdagen utgår sjukpenning endast om kvinnan har eller på grund av sjukdom är förhindrad att hava barnet i sin vård.

Sjukpenning för — — — — — annat föranleda.
Till sjukpenning — — — — — ej barn tillägg.

(Föreslagen lydelse)

dagen eller efter den tidigare dag då sjukpenningen började utgå.

Från och med den trettionde dagen efter förlossningsdagen utgår sjukpenning endast om kvinnan har eller på grund av sjukdom är förhindrad att hava barnet i sin vård.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1971.”